

proposta didàctica

www.bromera.com
edicions

bromera

ESPURNA
bromera

LA CLAU QUE OBRIA TOTS ELS PANYS

Carles Cortés

FITXA TÈCNICA DEL LLIBRE

Títol de l'obra:

Autor:

Col·lecció: Núm.:

Edicions Bromera

TEST

- Quina regla dictada per la Norma de l'illa apareix més sovint en la novel·la?

.....

- Què vos suggereix el títol de la novel·la? Té a veure la imatge de la coberta amb l'argument del llibre?

.....

.....

- Què descobreix Antoni, el protagonista principal, i per què l'atrau tant?

.....

.....

.....

- Què era el que més desitjava Tonet?

.....

.....

- Quan podien concretar una relació de parella els habitants de l'Illa?

.....

.....

- Descriu breument Incastruç sense mirar el plànol del començament del llibre.

.....

.....

- Quins dies de la setmana plou a l'Illa?

.....

.....

- Quins són els únics esports que s'hi poden practicar? El protagonista en practica algun? Què li venia de gust fer a la llum de la Lluna o a la fosca de les estrelles?

.....

.....

- Per què van a l'institut en eixe horari? Com t'imagines una vida així?

.....

.....

- Com es diu la beguda prohibida per als adolescents?

.....

.....

- Com era la cala Joana?

.....

.....

- Què va trobar el Toni en el seu primer viatge a la cova?

.....

.....

.....

.....

➤ Com es va crear el desert de Tramuntana?

.....
.....

➤ Quina va ser la primera habitant de l'Illa?

.....

➤ Quin és l'origen de les pedres farrutxeres?

.....
.....
.....

➤ Com es diu l'amulet daurat?

.....
.....
.....

➤ Qui va ser el primer habitant de l'Illa que va trencar la Norma? Què li va passar?

.....
.....

➤ Per què feien els dos astres el recorregut a l'inrevés?

.....
.....

➤ Digues el nom de les dues poblacions més importants de l'Illa. En quina viu Toni?

.....
.....
.....

ANÀLISI DE L'OBRA

Paisatge i localització geogràfica

1. Observa el mapa de l'illa de l'Incastruç situat a l'inici del llibre i traça el recorregut que realitza Toni al llarg de l'obra.

2. Quina illa de la Mediterrània et recorda l'illa de l'Incastruç? I la Cova Vissalat? Afig alguna imatge que justifiqui la teua resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. La cova és un element simbòlic que apareix en una gran quantitat d'obres. Normalment s'associa a la narrativa fantàstica, a causa dels misteris i de la fauna que pot amagar el seu interior. Coneixes altres obres literàries en què les coves tinguen un paper fonamental dins els viatges dels protagonistes?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Al llarg de l'obra la toponímia és peculiar. Anota noms de pobles, rius, cales, serres, etc. del teu voltant que tinguen alguna peculiaritat.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Arema i Berema, en l'obra, són dos pobles que mantenen una dura rivalitat. Coneixes pobles que estiguen en la mateixa situació? A què creus que és degut?

.....

.....

.....

.....

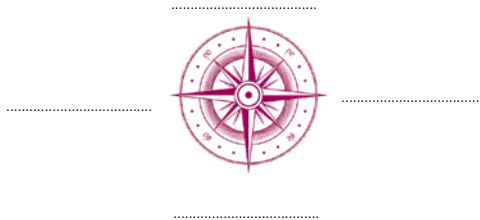
.....

.....

.....

.....

6. A partir dels topònims de l'illa de l'Incastruç, col·loca en la rosa dels vents els quatre més importants, corresponents als quatre punts cardinals?

7. La clau que obri tots els panys presenta un sol espai o la història es desenvolupa en llocs diferents? Quins llocs són?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Personatges

1. Respon aquestes preguntes sobre els personatges que apareixen a la novel·la.

- Joana, Genís, Toni, Felip, Arnau, Mireia, Caterina... són noms molt arrelats a les nostres comarques i tots ells són per a personatges humans dins l'obra. ¿Per quina raó l'autor ha assignat als personatges aquests noms?

.....
.....

- Quins noms utilitza l'autor per als éssers fantàstics? Per què Joana era un nom molt comú a l'Illa d'Incastruç?

.....
.....

2. Quins són els protagonistes de la novel·la? I els secundaris?

Protagonistes	
Secundaris	

3. Quin és el personatge fantàstic que més t'ha agradat? Localitza en les pàgines del llibre els mots que el descriuen, i copia'ls.

.....
.....

4. Què saps de Toni? Ompli la fitxa següent.

Nom:

Edat:

Caràcter:

Estudis i horari escolar:

Família:

Barri, ciutat:

5. Si fores un dels dos amics del Toni, o bé Felip, o bé Arnau, amb qui t'identificaries més? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Elabora l'arbre genealògic dels habitants d'Incastruç. Qui van ser els primers a viure-hi? Qui són els seus descendents?

.....

.....

.....

.....

.....

7. A partir de l'arbre genealògic de l'activitat anterior, per quins integrants de la família manté més afecte el Toni?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Relaciona els noms d'aquests personatges amb els sentiments que el caracteritza. A continuació, copia un fragment del text que justifique aquesta relació.

Felip •	• Astúcia
Toni •	• Enveja
Arnau •	• Estima
Mireia •	• Odi
Caterina •	• Innocència
	• Malfiança
	• Interés

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Característiques formals i temàtiques

1. La novel·la és un text narratiu, però també presenta fragments de descripció i de diàleg. Busca un exemple de cadascun dels tres tipus de text i indica les pàgines on es troben.

Tipus de text	Pàgines
Narració	
Descripció	
Diàleg	

2. Com classificaries *La clau que obria tots els panys* segons la temàtica? Explica per què.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. L'estructura d'una novel·la pot ser lineal o no lineal. Com és la de *La clau que obria tots els panys*? Justifica la resposta, tenint en compte el temps pretèrit del capítol 8 i com Antoni conservava les ales que els seus avantpassats havien perdut.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Resumeix l'estructura de *La clau que obri tots els panys*.

Plantejament:

.....
.....
.....

Nus:

.....
.....
.....

Desenllaç:

.....
.....
.....

5. En el primer capítol, l'autor avança el final del llibre. Localitza el moment en què ho mostra.

.....
.....
.....
.....

6. Quin tipus de narrador apareix en *La clau que obri tots els panys*? Narrador extern o narrador personatge? Copia algun fragment que justifique la resposta.

.....
.....
.....

7. Escriu aquest fragment en tercera persona, com si el contara un narrador extern al text.

Sort que em recolliren tota la massa cerebral que s'havia vessat per terra i que em dugueren a l'hospital. Allà era jo, dins del cos d'una infermera que havia fet meua després d'un altre accident amb una pedra farrutxera. Me'l vaig cruspír de seguida. Tothom es va sorprendre de com es va recuperar Felip... Ha, ha, ha, ha... (pàg. 125)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. En quina època es desenvolupa l'acció de *La clau que obria tots els panys*? Justifica la resposta amb exemples.

.....

.....

.....

.....

9. La paraula *creació* té una certa importància en la novel·la, ja que fa al·lusió als primers temps de l'illa. Busca i copia expressions que hi facen referència.

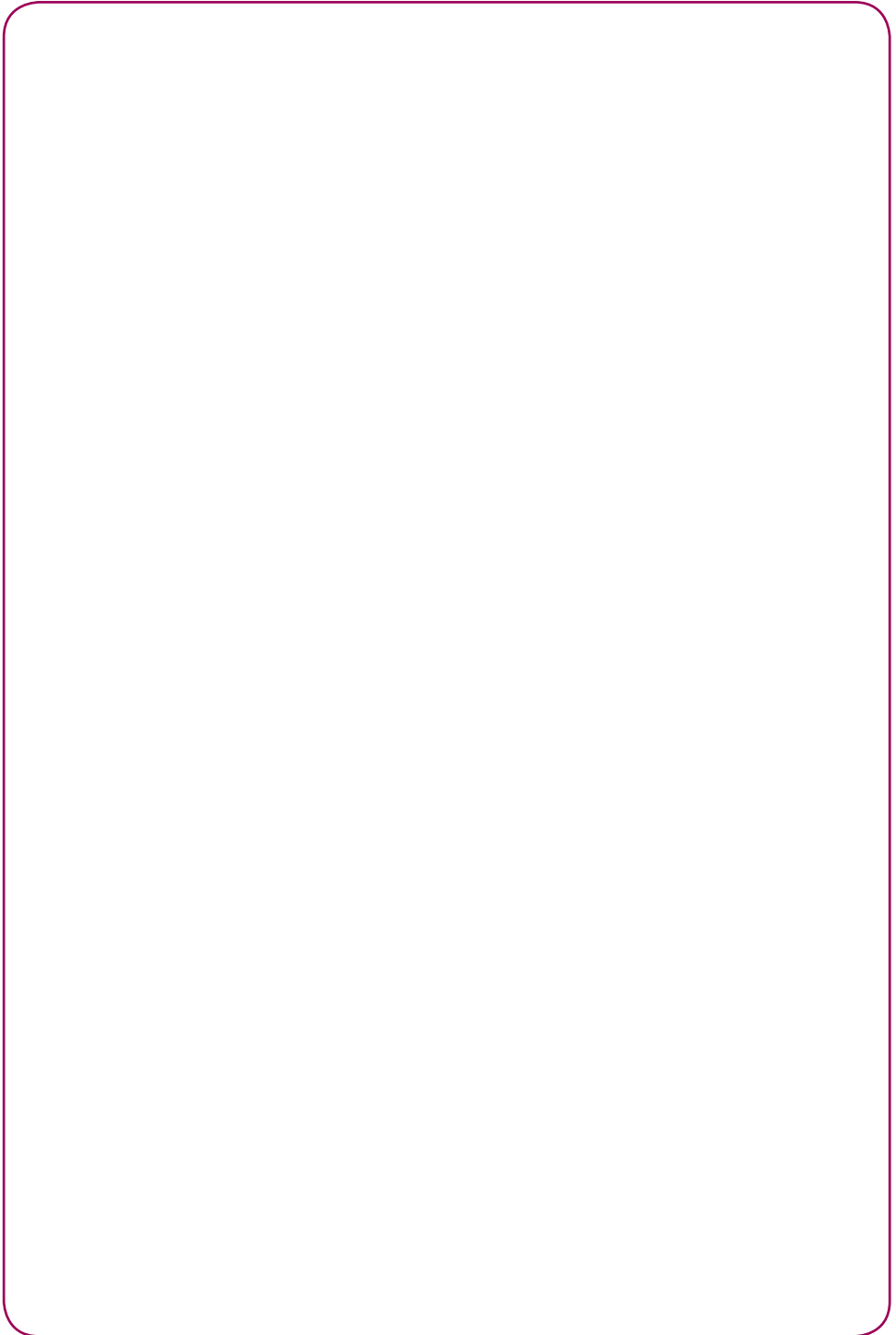
.....

.....

.....

.....

10. Imagina't que t'han encarregat il·lustrar un passatge de la història. Quin agafaries? Per què? Il·lustra'l aquí.

11. L'al·lusió al color és un recurs que l'autor utilitza sovint, i el text en va ple. Troba'n cinc exemples i anota'ls.

.....
.....
.....
.....

Glossari i frases fetes

1. Busca al diccionari el significat dels mots següents que apareixen en el llibre i explica'ls.

–Calfred (pàg. 10):

–Borrissol (pàg. 12):

–Surar (pàg. 13):

–Albirar (pàg. 20):

–Bonhomia (pàg. 24):

–Pària (pàg. 37):

–Flaire (pàg. 41):

–Atzucac (pàg. 51):

–Esgarrifança (pàg. 58):

–Erm (pàg. 60):

–Sacrilegi (pàg. 69):

–Udols (pàg. 83):

–Alzina (pàg. 94):

–Urpes (pàg. 109):

–Gebradora (pàg. 110):

–Cataclisme (pàg. 115):

–Molsa (pàg. 146):

–Nissaga (pàg. 158):

2. Què signifiquen les frases fetes següents? Explica-les.

- Fer fugina (pàg. 17):
- A tort i a dret (pàg. 35):
- Quin bleada estic fet! (pàg. 44):
- A cau d’orella (pàg. 55):
- Mut i callosa que ve la rabosa (pàg. 82):
- Els ulls són l’espill de l’ànima (pàg. 92):
- Obrir de bat a bat (pàg. 101):
- Ser un xafaguitarres (pàg. 107):
- Ser un mitjamerda (pàg. 111):
- Ser figues d’un altre paner (pàg. 126):

3. En el text apareix la següent endevinalla, que fa referència a l’oli.

Engendrat en verda oliva,
em premsen en el molí:
sóc el rei de l’amanida,
sense mi, no es pot fregir (pàg. 81)

- Afig-ne alguna altra que conegues.

.....

.....

.....

4. Toni, constantment fa referència a la saviesa del seu avi i, per tant, recorda molts refranys que aquest li contava, per exemple:

- Les millors essències es troben en els pots més petits (pàg. 132)

- Anota’n tu algun que t’hagen contat els teus avantpassats.

.....

.....

.....

5. A *La clau que obria tots els panys* hi ha un recurs característic de la literatura fantàstica: la personificació. Observa els exemples i troba'n d'altres.

–El mar molestava i bramava (pàg. 11)

–Les pedres s'amagaven (pàg. 18)

.....

.....

.....

Tradicions i costums populars

1. Al llarg de tota l'obra, l'autor ens relata diversos fragments en què apareixen elements propis de la tradició de l'illa d'Incastruç. És el cas de la gastronomia. A l'illa tenien uns plats típics com l'arròs brut, o el Pastís de la Creació. En aquest darrer plat hi participava tot el poble i es realitzava el dia de canvi d'any. Ens podries indicar quins menjars o plats són típics del teu poble? Quin nom reben?

.....

.....

.....

.....

.....

2. També és el cas dels oficis. A Incastruç hi ha molts pescadors a causa de la geografia de l'illa. Quins oficis han estat els més tradicionals al teu poble o ciutat al llarg dels anys? Consulta-ho amb els teus familiars.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Finalment, en un dels viatges d'Antoni, també hi apareixen uns músics abillats amb un tabal, una flauta de fusta i una arpa. Hi ha banda de música al teu poble? I deler per la música?

.....

.....

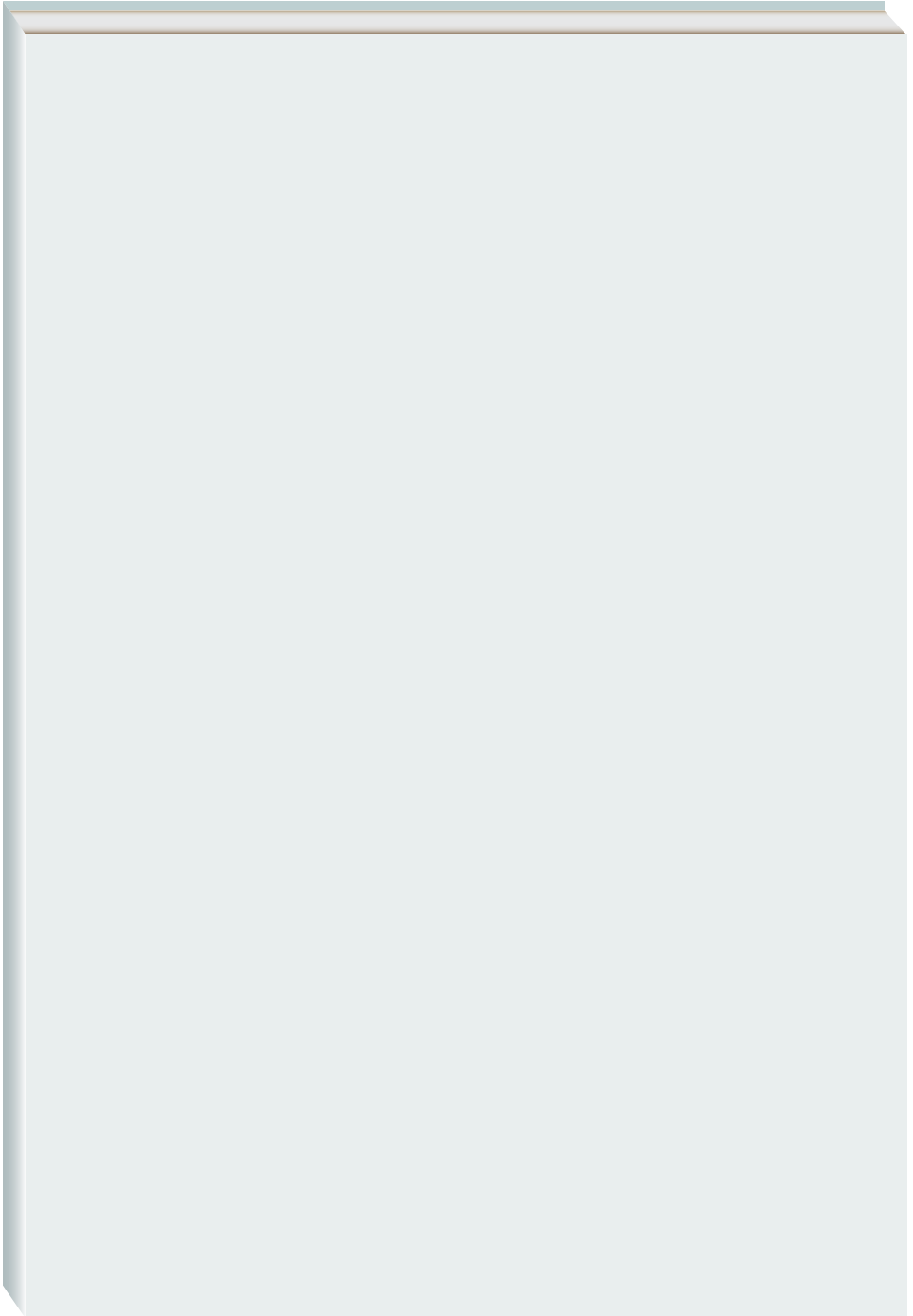
.....

.....

Interacció amb altres arts

1. Veieu la pel·lícula *El bosc* (2004), dirigida per M. Night Shyamalan. Intenteu traçar un paral·lelisme entre pel·lícula i narració. Llig aquests fragments de la novel·la a propòsit de l'illa d'Incastruç i reflexiona sobre si també ocorren a The Village, la petita població rural de Pennsylvania on transcorre la pel·lícula.
- Vivien feliços en aparença (pàg. 11)
 - Generació rere generació havien assumit que les especificitats de la seua illa no eren tan contràries al desenvolupament del dia a dia (pàg. 11)
 - Semblaven orgullosos de les particularitats que la Norma havia dictat per a la seua terra. (pàg. 11)
 - La insatisfacció creixia per davall de les consciències de cada habitant (pàg. 11)
 - La seua terra, del seu país. Un espai d'on Toni no havia eixit mai (pàg. 12)
 - No et vull perdre, com el meu cosí Jeremies va perdre el seu fillet Pol. La mar se'l va engolir (pàg. 21)
 - Hi havia altres habitants d'Incastruç que s'hi havia rebel·lat, encara que sempre ho havien pagat amb la vida. Els seus cossos havien desaparegut (pàg. 25)

2. Imagina't que l'editor del llibre t'encarrega canviar la imatge de la coberta del llibre. Dibuixa'n una de nova, tot plasmant aquells elements que et pareguen més simbòlics i identificatius de l'obra.

Altres propostes: atenció a la transversalitat

1. En els fragments següents del llibre apareix el tema de la sexualitat des de diferents perspectives, tenint sempre presents les pautes que marca la Norma:
 - No està permès festejar amb una persona de l'altre sexe fins als trenta anys. Fins aquella edat, les relacions sentimentals només es poden concretar, si cal, amb persones del mateix sexe.(pàg. 7)
 - Només serà permesa la relació íntima amb una persona de l'altre sexe amb finalitats reproductives i a partir de l'edat estipulada. (pàg. 7)
 - Com ja coneixem, en la terra d'Incastruç, els joves només poden relacionar-se més íntimament amb els del seu mateix sexe; per això, l'amistat amb Mireia, per qui el nostre protagonista se sentia atret, era refrenada i alleugerida per l'amistat intensa amb Arnau. Sempre que podia se li abraçava. (pàg. 36)
 - Comtat i debatut, Arnau i ell eren la parella de moda de l'institut. Tot era perfecte fins que un professor nou va modificar la distribució de l'alumnat. En lloc de mantenir la separació tradicional entre sexes, de manera innovadora i arriscada, havia optat per barrejar els joves. Arnau i Mireia van quedar junts.(pàg. 38)
 - El rendiment de Toni a l'institut es va ressentir. Però no en va ser l'únic. Ben prompte els pares s'adonaren de la malifeta del professor que havia barrejat tot l'alumnat per sexes i, amb les protestes que iniciaren, aconseguiren restituir l'ordre establert per la Norma. Mai més els joves xics i les joves xiques compartirien taula i aula, mai més. (pàgs. 38-39)
 - A les escoles i als instituts, el professorat podria distribuir l'alumnat per sexes com volguera. Les limitacions a la proximitat entre xiquets i xiquetes s'havien acabat. Es retrobarien els costums antics, amb les quals la gent era més lliure i més independent. Cap remordiment, cap desencís. (pàg. 156)

2. Amb relació al sexe i les relacions sexuals:

- Quina creus que seria l'edat adequada per a mantenir sexe amb precaucions, independentment de la condició sexual de cadascú?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Creus que en la societat actual les xiquetes i els xiquets comencen a mantenir relacions sexuals massa joves? Justifica la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Si atenem a la Norma quant a la finalitat reproductiva del sexe a partir dels trenta anys, creus que si totes i tots la compliren, hi hauria un excés en les taxes de natalitat de l'Illa? Raona la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Creus que hi ha una verdadera germanor entre els dos pobles d'Incas-truç: Arema i Berema, al final del llibre? Si la resposta n'és afirmativa, digues el per què.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VALORACIÓ DE L'OBRA

1. Quina valoració fas de *La clau que obri tots els panys*? Exposa-la de manera breu.

.....

.....

.....

2. Escriu tres motius pels quals recomanaries aquest llibre a un company o companya.

.....

.....

.....

.....

3. Com has trobat la lectura de l'obra: àgil i fluida? O pel contrari, se t'ha fet més lenta? Raona la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Esteu d'acord amb alguna de les normes de *La clau que obri tots els panys*? La faries servir en la societat actual? Justifica la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Propostes didàctiques referides al llibre
La clau que obria tots els panys
(ISBN: 978-84-902-640-41)

© Miquel Cruz i Ivan Gisbert

© Edicions Bromera, SL

Apartat de correus 147 - 46600 Alzira

www.bromera.com

www.bromera.com
edicions

bromera

ESPURNA
bromera

A l'illa d'Incastruç fan escola de nit i el sol es pon per l'est. Aquest territori singular es regeix per la Norma, que limita i ordena les accions dels seus habitants, sobretot els més joves. Toni és un d'ells. Aventurer nat, no s'hi conforma i desitja anar més lluny. Toni vol explorar les misterioses coves de l'illa i també anar més enllà de la seua mar dolça, fins al lloc on diuen que tot és al revés que al seu món. Per això ha decidit transgredir la Norma i, després de trobar un amulet amb ànima pròpia, emprendre un viatge màgic i apassionant que canviarà per sempre la seua vida.

Carles Cortés (Alcoi, 1968) és doctor en Filologia Catalana per la Universitat d'Alacant, professor de literatura catalana contemporània i, actualment, vicerector de Cultura de la UA. Ha publicat diverses novel·les, peces teatrals i relats breus, pels quals ha rebut premis diversos.

